

Idäntalouksien katsauksia

Review of Economies in Transition

1993 • No. 9

5.11.1993

Julkaistu uudelleen 2002

Jouko Rautava

Venäjän keskeiset taloustapahtumat
heinä- syyskuussa 1993

Suomen Pankki
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos, BOFIT

ISSN 1235-7405
Uudelleenjulkaistu pdf-muodossa 2002

Suomen Pankki
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT)

PL 160
00101 Helsinki
Puh: (09) 183 2268
Faksi: (09) 183 2294
bofit@bof.fi
www.bof.fi/bofit

Tässä julkaisussa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajan omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin kantaa.

Venäjän keskeiset taloustapahtumat heinä–syyskuussa 1993

Alkukesän myönteinen kehitys muuttui nopeasti kärjistyväksi poliittiseksi kriisiksi

Vuoden 1993 kolmatta neljännestä edelsi koko kevään kestänyt uuden perustuslain säätämiseen ja aikaistettujen parlamenttivaalien järjestämiseen liittynyt poliittinen taistelu presidentin ja parlamentin välillä. Monivaiheisten poliittisten tapahtumien ja kompromissien seurauksena kiistaan haettiin ratkaisua huhtikuun 25. päivänä järjestetyllä kansanäänestyksellä, jonka tuloksena presidentti Jeltsin sai selvän henkilökohtaisen ja talouspolitiikkaa koskevan luottamuslauseen. Ennen aikaisten parlamenttivaalien järjestämiseen kansanäänestys ei kuitenkaan antanut selvää oikeutusta, vaikka selvä enemmistö äänestäneistä kannatti uusien vaalien järjestämistä. Parlamentti ja perustuslakituomioistuin olivat nimittäin edellyttäneet, että enemmistön äänioikeutetuista olisi pitänyt vaatia ennen aikaisten parlamenttivaalien järjestämistä.

Kansanäänestyksen jälkeen sekä presidentti Jeltsin että parlamentti julkaisivat omat luonnoksensa perustuslaiksi; edellinen tähtäsi presidenttivaltaiseen ja jälkimmäinen parlamentin asemaa korostavaan järjestelmään. Perustuslain valmistelun Jeltsin antoi kesäkuussa työnsä aloittaneelle Venäjän hallintoalueiden, hallituksen, parlamentin ja puolueiden sekä etujärjestöjen edustajista koostuvalle perustuslakia valmistelevalle kokoukselle, joka puolestaan työsti perustuslakiluonnoksen sekä presidentin että parlamentin esitysten pohjalta. Heinäkuun puolivälissä perustuslakikokous hyväksyi perustuslakiluonnoksen, joka ilmeisesti on lähempänä presidentti Jeltsinin esitystä kuin parlamentin esitystä. Luonnoksen mukaan maahan muodostetaan kaksikamarinen parlamentti, jonka toinen kamari on vaaleilla valittu lakiasäättävä elin ja toinen hallinnollisten alueiden edustajista koostuva liittoneuvosto. Hyväksymisen jälkeen perustuslakiluonnos, jossa edelleen kuitenkin oli avoimia kysymyksiä, lähetettiin lausuntokierrokselle hallintoalueille.¹

Heinäkuun alkupuolella Venäjän tilanne talousuudistuksen etenemisen kannalta näytti muutenkin kehittyvän suotuisaan suuntaan, sillä perustuslain käsittelyn edistymisen lisäksi hallitus vapautti hiilen hinnan heinäkuun alussa ja myös muiden energiatuotteiden hintoja korotettiin.² Tämä yhdessä keskuspankin ja hallituksen jo toukokuussa sopiman luottopolitiikan kiristämistä koskevan

¹ Kesällä 1993 Venäjällä esillä olleisiin perustuslakiluonnoksiin sisältyi suuria ongelmia erityisesti liittovaltion ja hallintoalueiden suhteiden määrittelyssä, mutta myös esimerkiksi yksilöiden oikeuksiin ja omaisuuden suojaan liittyen. Kts. Ariel Cohen, *Competing Visions: Russian Constitutional Drafts and Beyond*, RFE/RL Research Report No. 38, 24.9.1993.

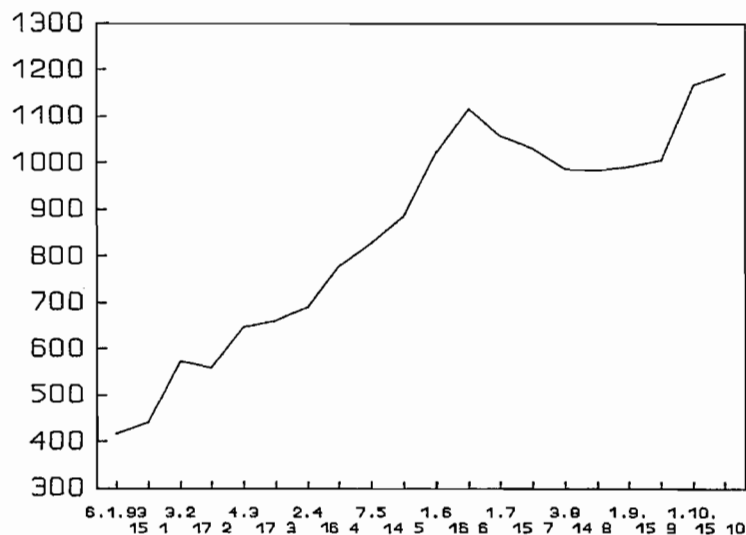
² Tosin myöhemmin on saatu viitteitä siitä, että hiilen hintaa ilmeisesti vain nostettiin eikä kysymyksessä siten ollut hintojen todellinen vapauttaminen.

sopimuksen ja Kansainvälisen valuuttarahaston myöntämän järjestelmämuutosluoton ensimmäisen osan (1.5 mrd. USD) kanssa antoi vaikutelman, että talousuudistus voisi pitkän pysähdysvaiheen jälkeen taas edistyä. Myönteisen kehityksen seurauksena myös ruplan heikkeneminen pysähtyi ja kurssi pysyi suhteellisen vakaana (kuvio 1).

Kuvio 1.

Dollarin ruplakurssi 1993

- montako ruplaa yhdellä dollarilla saa

Heinäkuun loppupuolella poliittinen tilanne jälleen kiristyi, kun parlamentti hyväksyi budjettilain, joka toteutettaessa olisi lisännyt kansantuotteeseen suhteutettua budjettivajetta hallituksen esittämästä 10 %:sta 25 %:iin. Lisäksi parlamentti jätti presidentin toukokuussa antaman yksityistämisen nopeuttamista koskevan asetuksen ja pyrki muutenkin muuttamaan hallituksen yksityistämispolitiikkaa.

Ilmoitus seteliuudistuksesta aiheutti poliittisen myrskyn

Heinäkuun lopussa tilannetta kuumensi myös keskuspankin huonosti valmisteltu päätös ennen vuotta 1992 painettujen ruplaseteleiden poisvetämisestä. Venäjän keskuspankki ilmoitti lauantaina 24.7.1993, että ennen vuotta 1993 painetut ruplasetelit poistetaan käytöstä elokuun 7. päivään mennessä. Keskuspankin päätöksen mukaan venäläiset saisivat vaihtaa vanhoja seteleitä uusiksi 35 000 ruplan (35 USD) arvosta ja mahdollisesti yli jäävät setelit oli määrä tallettaa Sberbankiin kuuden kuukauden tilille (100 % vuosikorolla). Keskuspankin päätöksen aiheuttaman sekaannuksen ja kritiikin seurauksena presidentti Jeltsin antoi jo maanantaina 26.7. asetuksen, jolla lievennettiin keskuspankin asettamia ehtoja. Sallittu käteisvaihtomäärä nostettiin 100 000 ruplaan (100 USD) ja siirtymäkautta pidennettiin elokuun loppuun, jotta vanhojen seteleiden äkillinen poisveto ei olisi aiheuttanut vaihtorahapulaa.

Vanhojen seteleiden poisvetämistä koskeva päätös aiheutti välittömästi voimakkaan vastalausemyrskyn, jossa perinteiset rintamalinjat jossain määrin hajosivat. Keskuspankin päätöstä arvostelivat erityisen voimakkaasti finanssiministeri Fjodorov sekä parlamentin puhemies Hasbulatov. Parlamentti meni vastustuksessaan niin pitkälle, että korkeimman neuvoston puhemiehistö antoi elokuun lopulla asetuksen, jolla oli tarkoitus kumota seteliuudistus.

Keskuspankin pääjohtajan Geraschenkon mielestä poliittinen kuohunta päätöksen ympärillä jätti alleen päätöksen taloudelliset perustelut. Näistä tärkein oli se, että keskuspankin mukaan Venäjällä ei voitu kontrolloida rahan tarjontaa, koska Venäjälle virtasi jatkuvasti suuria määriä vanhoja ruplia muista IVY-tasavalloista.³ Geraschenkon mukaan Venäjällä ja muilla IVY-tasavalloilla ei ollut maiden lainsäädäntöön perustuvaa yhteistä rahapolitiikkaa eivätkä muut tasavallat myöskään olleet piitanneet rahataloutta koskevista sopimuksista. Hänen mukaansa vanhojen seteleiden poistamista koskevan toimenpiteen yhtenä päämääränä oli määrittää yhtenäinen rupla-alue ja pakottaa muut tasavallat tekemään päätös rupla-alueessa pysymisestä tai siitä eroamisesta. Seteliuudistuksella pyrittiin myös yksinkertaistamaan monenkirjavaa setelistöä ja hankaloittamaan rahanväärentäjien toimintaa.

Venäjän keskuspankin päätös vanhojen seteleiden poisvetämiseksi oli jatkoa jo aiemmin ilmoitetulle linjalle, sillä esimerkiksi alkuvuodesta uusien seteleiden liikkeellelaskun yhteydessä korostettiin niiden olevan nimenomaan Venäjän rahaa. Myös ankaraa kritiikkiä keskuspankkia kohtaan esittänyt finanssiministeri Fjodorov oli heinäkuun 18. päivä ehdottanut, että Venäjän hallituksen tulisi julistaa Venäjälle oma raha – Venäjän rupla. Venäjän etujen korostaminen näkyy myös selkeästi keskuspankin perusteluissa, joissa todetaan toimenpiteen olevan Venäjälle harmiton ja sivuutetaan sen konfiskatoriset vaikutukset muihin entisiin neuvostotasavaltoihin nähden.

Mielenkiintoista on huomata, että Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) ei tiennyt Venäjän keskuspankin seteliuudistusta koskevasta päätöksestä. Järjestön edustaja valitti sitä, että Venäjän keskuspankki ei ollut informoinut tai konsultoinut valuuttarahastoa näin keskeisessä toimenpiteessä. Valuuttarahaston ärtymyksen voi ymmärtää hyvin, sillä Venäjän lisäksi päätös vaikutti keskeisesti myös muihin entisiin neuvostotasavaltoihin, joiden kanssa valuuttarahasto suunnittelee näiden maiden kehityksen kannalta tärkeitä talousohjelmia.

Vanhojen seteleiden poisvetämistä koskeva päätös oli huonosti suunniteltu ja toteutettu, mutta siihen kohdistunut kritiikki ampui suurelta osin ohi päätöksen keskeisten taloudellisten perusteluiden. Selvää lienee se, että jatkossa tarvitaan vielä huomattavasti selkeämpiä linjauksia, jotta rahapoliittinen tilanne Venäjällä ja muualla entisen Neuvostoliiton alueella saadaan vakiintumaan. Häly seteliuudistuksen ympärillä laantui kuitenkin nopeasti sitä mukaa kun ihmiset vaihtoivat vanhat ruplat uusiksi. Venäjän keskuspankin mukaan jo elokuun ensimmäisellä puoliskolla oli reilut 70 prosenttia vanhoista seteleistä vaihdettu uusiin ja vaihdon arveltiin sujuvan loppuun hyvissä ajoin ennen syyskuun alkua. Mielenkiintoista on myös havaita, että keskuspankin päätöksen pelättiin yleisesti nostavan epäluuloa ruplaa kohtaan, mutta ruplan kurssiin päätöksellä ei näyttäisi olleen juuri mitään

³ Keskuspankki oli jo 6. heinäkuuta ilmoittanut vanhojen seteleiden vähittäisestä poistamisesta, minkä seurauksena muista IVY-tasavalloista oli alkanut tulla ruplia Venäjän alueelle. Keskuspankin tiedon mukaan Venäjälle tuli muista tasavalloista jatkuvasti yhtä paljon ruplia kuin mitä keskuspankki veti pois kiertästä Venäjältä.

vaikutusta (kuvio 1). Mahdollista kuitenkin on, että keskuspankki omilla toimillaan vaikutti ruplan kurssia vakauttavasti.

Syyskuun alussa Venäjä lähes täydellisessä taloudellisessa ja poliittisessa umpikujassa

Seteliuudistukseen liittyvä häly oli vain alkusoittoa yhä vaikeammalle poliittiselle ristiriitatilanteelle, joka jätti talouteen liittyvät kysymykset varjoonsa. Elokuussa presidentin ja hallituksen kiistely budjetista ja yksityistämisestä johti siihen, että molemmat tahot antoivat lakeja ja määräyksiä toistensa ohi. Tilanteen kärjistymistä kuvaa myös se, että presidentti Jeltsin uudisti pariin otteeseen vaatimuksensa uusien parlamenttivaalien järjestämisestä. Toisaalta myös hallituksen rivit alkoivat rakoilla hallituksen lieventäessä keskuspankin luottopolitiikan rajoja ja varapääministeri Lobovin esitettyä vaihtoehtoisen taloussuunnitelman, joka oli selkeässä ristiriidassa nopeaan talousuudistukseen tähtäävän politiikan kanssa.

Elokuun poliittinen kähämöinti kulminoitui laajoihin korruptiosyytteisiin, joiden seurauksena presidentti Jeltsin erotti tutkimusten ajaksi sekä varapresidentti Rutskoin että varapääministeri Shumeikon. Jeltsinillä ei kuitenkaan ollut perustuslaillista oikeutta erottaa varapresidenttiä ja Rutskoi sekä puhemies Hasbulatov näkivätkin erottamisen yrityksenä hajoittaa parlamentti.

Syyskuun alussa Kansainvälinen valuuttarahasto ja Maailmanpankki jäädyttivät Venäjälle myönnettävän lisärahoituksen, koska maa ei noudattanut sovittua talouspoliittista linjaa. Avoimet ristiriidat talouspolitiikan linjasta hallituksen ja parlamentin välillä sekä myös hallituksen sisällä antoivat vaikutelman täydellisestä umpikujasta talouspolitiikassa. Lisäksi elokuussa inflaatio oli kuukausitasolla lähes 30 %, mikä oli nopein kuukausi-inflaatio sitten vuoden 1992 maaliskuun (kuvio 2).⁴

Syyskuun 16. päivänä Jeltsin nimitti joulukuussa 1992 hallituksesta erotetun ja talousuudistuksen arkkitehtinä pidetyn Gaidarin takaisin hallitukseen ensimmäiseksi varapääministeriksi. Nimitys vahvisti nopeaa talousuudistusta ajavien asemaa hallituksessa ja oli selkeä viesti siitä, millä kannalla Jeltsin oli hallituksen sisäisiin eli Lobovin ja Fjodorovin talouspoliittisiin linjaristiriitoihin nähden. Samalla nimitys oli selkeä viesti länsimaisille rahoittajille siitä, mihin suuntaan talousuudistusta ollaan ajamassa.

⁴ Elokuun korkea inflaatioon johtui sähkön hinnan korotuksesta 13 kertaa aikaisempaa suuremmaksi, seteliuudistuksen aiheuttamasta ruplatulvasta muista tasavalloista ja ihmisten pyrkimyksestä päästä eroon vanhoista ruplista sekä lisääntyneestä luototuksesta (erityisesti maataloudelle).

Kansanedustuslaitoksen lakkauttaminen merkitsi käytännössä myös vanhan perustuslain lakkauttamista

Tiistaina 21. syyskuuta 1993 presidentti Jeltsin ilmoitti lakkauttavansa presidentin asetuksella nykyiset lainsäädäntöelimet kansanedustajien kongressin ja korkeimman neuvoston eli parlamentin. Samalla hän ilmoitti, että vielä valmisteilla olevan uuden perustuslain mukaiset kaksikamarisen parlamentin vaalit järjestetään 11. ja 12. joulukuuta 1993. Jeltsinin päätös on nykyisen perustuslain vastainen, minkä hän myös itse toi esille ilmoittaessaan nykyisten kansanedustuslaitosten lakkauttamisesta. Toisaalta parlamentin hajoittaminen oli nähty välttämättömäksi toimenpiteeksi jo pitkään jatkuneen perustuslakia koskevan valtakiistan ratkaisemiseksi ja koko Venäjän uudistusprosessin etenemisen edellytykseksi.⁵

Presidentti Jeltsinin päätös 21. syyskuuta välittömästi lakkauttaa olemassa olevat lainsäädäntöelimet ja järjestää valmisteilla olevan perustuslain mukaiset parlamenttivaalit joulukuussa tuli viimekädessä yllätyksenä, vaikka ajatus parlamentin hajottamisesta oli pitkään ollut esillä ja sitä koskevaa päätöstä oli monella taholla toivottu. Jeltsinin toimenpide merkitsi käytännössä vallankaappauksia "määräajaksi", mutta sille oli olemassa selvä sosiaalinen tilaus. Edellä selostetun poliittisen umpikujatilanteen lisäksi tästä oli osoituksena se, että yleisesti ottaen uuteen tilanteeseen suhtauduttiin varsin rauhallisesti ja ymmärtämyksellä.

Jeltsinin ilmoitettua parlamentin lakkauttamisesta parlamentti nimitti välittömästi itsensä presidentiksi jo nimittäneen Rutskoin maan lailliseksi presidentiksi ja antoi joukon omaa asemaansa vahvistavia päätöksiä. Päätöksillä ei kuitenkaan ole ollut mitään käytännön vaikutusta. Aluksi presidentti Jeltsin näytti sen sijaan vahvistaneen vain asemiaan ja tekemillään päätöksillä (mm. parlamentin varojen siirto presidentin valvontaan) hän oli myös käytännössä viemässä parlamentilta toimintaedellytykset.

Kansanedustuslaitoksen hajoittamisen ja uusista parlamenttivaaleista ilmoittamisen jälkeen presidentti Jeltsin ilmoitti torstaina 23. syyskuuta, että myös uudet presidentinvaalit tullaan järjestämään 12. kesäkuuta 1994. Tämä toimenpide oli tarkoitettu rauhoittamaan poliittista tilannetta ja vahvistamaan käsityksiä siitä, että Jeltsin ei pyri yksinvaltaan ja että hän toimii vain pakon edessä poliittisen umpikujan laukaistakseen. Myös hallituksen kokoonpanoa muutettiin syyskuun loppupuolella jälleen kerran. Hallituksen virallisen linjan vastaista talouspoliittista ohjelmaa esittänyt talousministeri Lobov nimitettiin vaikutusvaltaiseen virkaan turvallisuusneuvoston sihteeriksi ja turvallisuusministeriksi nimitettiin Nikolai Golushko. Myös korruptiosyytteiden vuoksi väliaikaisesti erotettu ensimmäinen varapääministeri Vladimir Shumeiko vapautettiin syytteistä ja hän palasi entiseen virkaansa.

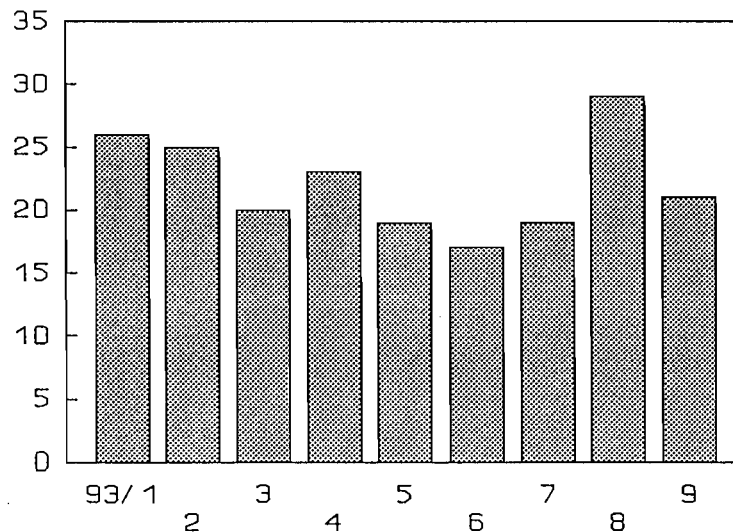
⁵ Käytännössä 21.9. annettu asetus lakkautti myös vanhan perustuslain, vaikka asetuksessa todettiin vanhan perustuslain jäävän voimaan niiltä osin kuin se ei ole ristiriidassa presidentin asetusten kanssa.

Talouspolitiikassa joitakin merkkejä kurinalaisemmalle linjalle siirtymisestä

Parlamentin lakkauttamisen jälkeen saatiin joitakin viitteitä siitä, että talouspolitiikassa oltiin palaamassa aikaisemmin sovitulle kurinalaisemmalle kurssille. Syyskuun lopussa hallitus päätti, että kaikista keskuspankin myöntämistä luotoista tuli maksaa voimassa olevan keskuspankkikoron mukainen korko. Keskuspankki oli puolestaan vähän aikaisemmin ilmoittanut nostavansa keskuspankkikorkoa 10 %:lla 180 %:iin ja lokakuun puolivälissä korko nostettiin 210 %:iin. Keskuspankkikorko on siten lähentynyt markkinakorkoja, mutta reaalikorot ovat korkeasta inflaatiosta johtuen edelleen negatiiviset.⁶ Vuositasolla inflaatio oli syyskuussa edelleen lähes 900 %. Myös säästökorkoja on nostettu ja talletuksista riippuen korot ovat 120–190 %. Ruplan asemaa pyritään vahvistamaan myös lokakuun alussa tehdyllä päätöksellä, jonka mukaan vuoden 1994 alusta alkaen käteismaksuihin perustuva valuuttakauppa tullaan kieltämään. Käytännössä tämä tarkoittaa valuuttamyymälöiden kieltämistä ja yritystä pakottaa yritykset siirtämään käteiset valuuttavaransa pankkeihin.⁷

Kuvio 2.

Kuluttajahintojen muutosvauhti kuukausitasolla 1993 - %-muutos edellisestä kuukaudesta

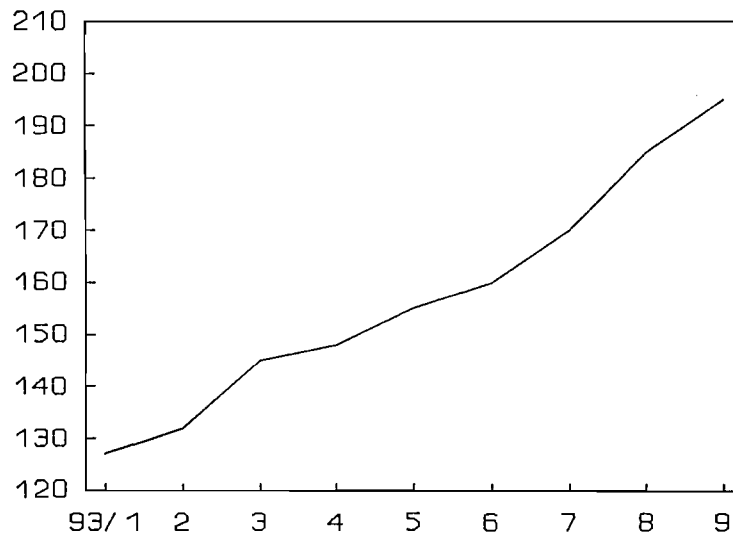
⁶ Todelliset korkokustannukset ovat vuositasolla kuitenkin huomattavasti korkeammat kuin nimellisistä koroista voisi päätellä, sillä lainanottajat joutuvat maksamaan koron kuukausittain.

⁷ Ulkomaanvaluutoilla tapahtuvan sisäisen käteiskaupan kieltäminen on ollut esillä usein aikaisemminkin. Esimerkiksi joulukuussa 1992 kansanedustajien kongressi teki asiaa koskevan päätöksen ja viimeksi tammi-helmikuussa hallituksen sanottiin kieltävän valuuttojen käytön sisäisessä kaupassa.

Kuvio 3.

Lainakorot 1993

- moskovalaispankkien soveltama vuosikorko

Reaalitaloudessa ei kuluvin vuoden kolmannella neljänneksellä tapahtunut suuria suunnanmuutoksia. Tammi–elokuussa Venäjän teollisuustuotanto laski 17 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Samana ajanjaksona energiasektorilla öljyntuotanto laski 15 %, hiilentuotanto 10 % ja kaasuntuotanto yli 2 %. Vähentyneestä öljyntuotannosta ovat kärsineet erityisesti muut entiset neuvostotasavallat, sillä Venäjän öljynvienti näihin maihin laski tammi–elokuussa 46 %. Vienti teollisuusmaihin sen sijaan kasvoi noin viidenneksen. Venäjän tilastokomitean mukaan vuoden ensimmäisellä puoliskolla koko vienti kasvoi 3 % ja tuonti supistui lähes puoleen edellisvuodesta.⁸

Tuotannon laskusta huolimatta ainakaan viralliset tilastot eivät vielä osoita työttömyyden kasvaneen. Rekisteröityjä työttömiä oli syyskuun alussa vajaa miljoona, joten työttömyysprosentti jää selvästi alle kahden. Osaltaan "täystyöllisyys" kertoo rakennemuutoksen hitaudesta, vaikka yksityistäminen näyttää edistyvän suhteellisen ripeästi. Kesän lopussa yksityistettyjä yrityksiä oli yli 70 000, mikä on yli kolme kertaa enemmän kuin vuosi sitten. Suuri osa yksityistämisestä tapahtuu kuitenkin yritysten työntekijöiden ja johtajien toimesta, mikä saattaa jatkossa merkitä muita maita hitaampaa rakennesopeutusta.

⁸ Koko ulkomaankauppaa koskeviin lukuihin on syytä suhtautua suurella varauksella, sillä aikaisemmin tilastokomitean ja ulkomaisten taloussuhteiden ministeriön luvut ovat poikenneet täysin toisistaan. Esimerkiksi Venäjän tuontilukuja tarkasteltaessa on hyvä pitää mielessä, että vienti Suomesta Venäjälle on kasvanut varsin ripeästi (viennin arvo kasvoi tammi–elokuussa 83 %).

Poliittisen tilanteen epävarmuus johti lopulta vanhan parlamentin kannattajien ja hallituksen joukkojen aseelliseen yhteenottoon

Poliittinen tilanne ei syyskuun lopun aikana rauhoittunut osan lakkautetun parlamentin jäsenistä kieltäytyttyä poistumasta parlamenttirakennuksesta. Epävarman tilanteen jatkumista edesauttoi se, että presidentti Jeltsin oli luvannut, että parlamenttirakennusta ei tyhjennetä voimakkein. Vaikka esimerkiksi parlamentin ympärille kokoontuneiden neuvostoaikaisen parlamentin kannattajien lukumäärä olikin vähäinen ja voima pieni, niin tilanteen pitkittyminen oli omiaan lisäämään jännitystä sekä vaikeuttamaan vaaleihin liittyvää valmistelua.

Vanhan parlamentin toiminnan osittaisen jatkumisen lisäksi maan poliittista epävakautta lisäsi se, että aikaisemmin voimakkaasti hallintoalueisiin tukeutunut Jeltsin ei saanutkaan toimenpiteilleen alueiden varaukselta kannatusta. Aivan syyskuun lopulla Venäjän alueneuvostojen edustajien kokous antoi jopa uhkavaatimuksen, jonka mukaan presidentti Jeltsinin pitää perua parlamentin lakkauttamista ja vaalien järjestämistä koskevat asetuksensa. Alueiden edustajat eivät kuitenkaan esiintyneet yhtenäisenä joukkona eikä niillä näyttänyt olevan edes yleisesti hyväksyttyä yhteistä toimintafoorumia, sillä esimerkiksi alueneuvostojen edustajat eivät kokouksessaan voineet virallisesti edustaa ja tehdä päätöksiä alueiden puolesta. Lisäksi oli ilmeistä, että myös alueilla toimeenpano- ja lainsäädäntövalta olivat vastakkain toimeenpanovallan ajaessa nopeampia muutoksia kuin vanhaa järjestelmää selvemmin edustava lainsäädäntövalta. Syyskuun viimeisenä päivänä myös Venäjän ortodoksinen kirkko pyrki välittämään presidentin ja lakkautetun parlamentin välisessä kiistassa. Myös tämä välitysyritys kuitenkin raukesi.

Sunnuntaina 3. lokakuuta tilanne riistäytyi väkivaltaiseksi yhteenotoksi hallituksen joukkojen ja lakkautetun parlamentin kannattajien välillä, kun parlamentin kannattajat ensin murtautuivat piiritettyyn parlamenttirakennukseen ja sen jälkeen hyökkäsivät entisen varapresidentti Rutskoin määräyksestä televisioasemaa vastaan. Presidentti Jeltsin vastasi tilanteeseen julistamalla Moskovaan poikkeustilan ja määräämällä sotilaat valtamaan parlamenttirakennuksen, mikä tapahtuikin seuraavana päivänä. Päivän kestäneen tulitaistelun jälkeen Hasbulatov ja Rutskoi antautuivat ja heidät vangittiin odottamaan ilmeisesti maanpetossyytettä.

Parlamenttitalon valtauksen liittyvän kriisin aikana presidentti Jeltsin antoi pääministeri Tshernomyrdinille oikeuden hoitaa presidentin tehtäviä, mikäli presidentti on estynyt hoitamaan tehtävää. Jonkinlainen jatkuvuus presidentin viran osalta on siten varmistettu, vaikka muodollista varapresidenttiniimitystä ei tietävästi ole tehty. Parlamenttitalon valtaus ei ainakaan välittömästi aiheuttanut levottomuuksia muualla Venäjällä ja myös Moskovassa tilanne näytti rauhoittuvan valtauksen jälkeen.

Seteliuudistus ja IVY-maiden huippukokous vauhdittivat tasavaltojen välisiä yhteistyöpyrkimyksiä

Venäjän heinäkuun lopussa tekemä päätös vanhojen seteleiden poisvetämisestä koski Venäjää voimakkaammin muihin tasavaltoihin, sillä Venäjän keskuspankki ei ollut ennen elokuuta lähettänyt vuonna 1993 painettuja seteleitä muihin tasavaltoihin. Täten niiden kierrossa olevista ruplista valtaosan täytyi olla vanhoja seteleitä. Erityisesti päätös koski niitä maita, jotka eivät olleet vielä ehtineet perustaa omaa rahaa. Muita maita päätös kosketi huomattavasti vähemmän ja esimerkiksi Azerbaidžanin päättäjät eivät halunneet dramatisoida tilannetta, koska maan setelistöstä enää 20 prosenttia sanottiin olevan ruplia.

Venäjän keskuspankki oli perustellut seteliuudistustaan sillä, että muiden tasavaltojen on seteliuudistuksen seurauksena tehtävä päätös rupla-alueeseen kuulumisesta tai siitä eroamisesta. Näin myös näyttää ainakin osittain tapahtuneen. Venäjän päätöksen vauhdittamana Georgia ilmoitti luopuvansa elokuun alussa ruplasta ja ottavansa käyttöön kupongit. Georgian suunnitelmissa on ollut oman valuutan (lari) käyttöönotto, mutta maan sisällissota on viivytännyt kaikkien talouteen liittyvien asioiden hoitamista. Myös Azerbaidžan (manat), Moldova (lei), Kirgisia (som) ja Turkmenistan (manat) ovat tekemässä eroa rupla-alueesta ja siirtymässä omien valuuttojen käyttöön.⁹

Toisaalta 7. syyskuuta pidetyssä IVY-maiden kokouksessa Venäjä, Valko-Venäjä, Armenia, Kazakstan, Tadžikistan ja Uzbekistan sopivat alustavasti yhteisestä rupla-alueesta. Sopimuksen ja myöhemmin syyskuussa tehtyjen Venäjän ja kyseisten maiden välisten kahdenkeskisten sopimusten mukaan rupla tulee olemaan sopimusmaiden alueella ainoa maksuväline ja niiden liikkeellelaskusta tulee vastaamaan Venäjän keskuspankki. Maiden on myös määrä noudattaa yhtenäistä budjetti-, raha- ja tullipolitiikkaa. Venäjän ja Valko-Venäjän sopimuksen mukaan Valko-Venäjä voi kuitenkin käyttää vuoden 1994 loppuun ruplien rinnalla myös omia kuponkeja ja muutenkin Valko-Venäjä on pitänyt auki mahdollisuutta siirtyä oman valuutan (taler) käyttöön.

Venäjän keskuspankin mukaan loppuvuonna keskuspankki on varautunut lähettämään rupla-alueen maihin uusia ruplia ja ainakin Uzbekistaniin niitä on jo lähetetty. Seteleitä ei kuitenkaan lähetetä ilmaiseksi, vaan ne sisältyvät Venäjän kyseisille maille myöntämiin luottoihin, joista tällä hetkellä päättäneen hallituksen luottopolitiikka-komissio, jota johtaa finanssiministeri Fjodorov.

Rupla-aluetta koskevien sopimusten lisäksi IVY-mailla oli 24. syyskuuta huippukokous, jossa IVY-maat sopivat uuden talousliiton muodostamisesta. Sopimuksen mukaan tasavaltojen välisen kaupan tullit ja muut kaupan esteet tullaan poistamaan ja yhteisyritysten perustamista pyritään tukemaan. Allekirjoitta-

⁹ Entisistä neuvostotasavalloista Viro otti oman valuutan kruunun käyttöön kesäkuussa 1992. Latvia otti käyttöön siirtymävaluutan, Latvian ruplan, loppukeväästä 1992 ja maaliskuussa 1993 alkoi siirtyminen oman rahayksikön latin käyttöön. Liettua otti käyttöön siirtymävaluutan, kupongin (talona), toukokuussa 1992 ja oman rahan litan käyttöön siirryttiin kesä-heinäkuussa 1993. Ukraina siirtyi siirtymävaluuttana käytettävien kuponkien (karbovanets) yksinomaiseen käyttöön lokakuussa 1992, mutta kuponkeja oli käytetty ruplan rinnalla jo vuodesta 1991. Ukrainan tavoitteena on omaan rahayksikköön (hrivna) siirtyminen, mutta maan sekasortoinen talouspoliittinen tilanne on viivästyttänyt suunnitelmia.

jat sopivat myös aiemminkin esillä olleen valtioiden välisen maksujärjestelmän ja sitä hoitavan yhteisen pankin perustamisesta. Ukraina ja Turkmenistan ovat talousliiton liitännäisjäseniä. Merkillepantavaa on, että syyskuun kokouksessa Azerbaidžan liittyi takaisin IVY:öön ja allekirjoitti myös talousliittoa koskevan sopimuksen. Georgia on osallistunut tarkkailijana IVY:n kokouksiin ja myös se harkitsee yhteisöön liittymistä.¹⁰ Venäjän poliittisessa kiistassa IVY-maat osoittivat selkeän tukensa presidentti Jeltsinille.

Siirtymäkaudella paljon avoimia kysymyksiä

Keskiviikkona 6. lokakuuta presidentti Jeltsin vahvisti, että parlamenttivaalit tullaan järjestämään joulukuussa. Liittovaltiotason parlamenttivaalien lisäksi samaan aikaan järjestetään myös paikallisvaalit. Vaaleja edeltävällä kaudella riittää pulmia ratkottavaksi ilman ylimääräisiäkin, esimerkiksi uusia aseellisia yhteenottoja tai keskuksen ja alueiden välisiä kiistakysymyksiä.

Kansanedustuslaitoksen lakkauttamisen yhteydessä Jeltsin samalla käytännössä lakkautti myös vanhan perustuslain, josta parlamentin käsissä tosin oli jo muodostunut päivänpolitiikan väline (perustuslakiin oli tiettävästi tehty jo yli 300 muutosta). Koska uutta perustuslakia ei vielä ole hyväksytty, aiheuttaa tämä parlamenttivaaleja edeltävällä siirtymäkaudella mm. parlamenttivaalien (vaalilaki) järjestämiseen ja perustuslain mahdolliseen hyväksymiseen liittyviä ongelmia. Esillä olleiden vaihtoehtojen mukaan perustuslain voisi hyväksyä uudelleen koolle kutsuttava perustuslakia säätävä kokous, hallintoalueiden edustajista koostuva liittoneuvosto tai mahdollisesti vasta uusi parlamentti. Viimeisimmän tiedon mukaan parlamenttivaalien yhteydessä järjestetään kansanäänestys myös perustuslaista.

Muita ongelmia ovat vaalien käytännön järjestäminen sekä se, kuinka vielä pitkälle järjestäytymätön puoluekenttä ehtii valmistautua vaaleihin, kun aikaa on vain pari kuukautta. Mielenkiintoinen kysymys on myös se, millaista talouspolitiikkaa hallitus kykenee ajamaan vaalien alla.

¹⁰ Joidenkin tietojen mukaan Georgia teki jo lokakuussa päätöksen yhteisöön liittymisestä. Eräs selitys maan jäsenyyshaluille on maan sisällissota ja tuen hakeminen maan nykyiselle presidentille ja hallitukselle.

IDÄNTALOUKSIEN KATSAUKSIA

nro:sta 4 lähtien ISSN 1235-7405

- 1/92 Pekka Sutela: **Neuvostoliiton hajoamisen taloudelliset aspektit.** 24 s.
Jouko Rautava: **Suomen ja Venäjän taloussuhteet Suomen EY-jäsenyyden valossa.** 12 s.
- 2/92 Seija Lainela - Jouko Rautava **Neuvostoliiton talouskehitys vuonna 1991.** 15 s.
Seija Lainela **Viron taloudellisen kehityksen lähtökohdat.** 9 s.
Merja Tekoniemi **Yksityistäminen itäisen Euroopan maissa ja Baltiassa.** 7 s.
- 3/92 Kamil Janáček **Transformation of Czechoslovakia's Economy: Results, Prospects, Open Issues.** 20 p.
Sergey Alexashenko **General Remarks on the Speed of Transformation in the Socialist Countries.** 25 p.
Sergey Alexashenko **The Free Exchange Rate in Russia: Policy, Dynamics, and Projections for the Future.** 19 p.
Jouko Rautava **Liikaraha, inflaatio ja vakauttaminen.** 16 s.
- 4/92 Stanislava Janácková - Kamil Janáček **Privatization in Czechoslovakia.** 8 p.
Sergey Alexashenko **The Collapse of the Soviet Fiscal System: What Should Be Done?** 45 p.
Juhani Laurila **Neuvostoliiton ja Venäjän velka.** 23 s.
Jukka Kero **Neuvostoliiton ja Venäjän ulkomaankauppa.** 24 s.
- 5/92 Pekka Sutela **Clearing, Money and Investment: The Finnish Perspective on Trading with the USSR.** 26 p.
Petri Matikainen **"Suuri pamaus" - Puolan talousuudistus 1990.** 22 s.
- 6/92 Miroslav Hrnčíř **Foreign Trade and Exchange Rate in Czechoslovakia: Challenges of the Transition and Economic Recovery.** 39 p.
Terhi Kivilahti - Jukka Kero - Merja Tekoniemi **Venäjän rahoitus- ja pankkijärjestelmä.** 37 s.
- 7/92 Seija Lainela **Baltian maiden rahauudistukset.** 23 s.
Seija Lainela - Jouko Rautava **Baltian maiden poliittisen ja taloudellisen kehityksen taustat ja nykytilanne.** 14 s.
Sergei Alexashenko **Verojen ja tulonsiirtojen jakautuminen entisessä Neuvostoliitossa.** 17 s.
- 1/93 Pekka Sutela **Taloudellinen transitio Venäjällä.** 11 s.
Pekka Sutela **Venäjän taloudellinen voima 2000-luvulla.** 9 s.
Pekka Sutela **Itäinen Eurooppa integraatiossa: ottopoikia, sisarpuolia vai ...** 11 s.
- 2/93 Inkeri Hirvensalo **Changes in the Competitive Advantages of Finnish Exporters in the Former USSR after the Abolition of the Clearing Payment System.** 35 p.
Miroslav Hrnčíř **The Exchange Rate Regime and Economic Recovery.** 17 p.
Gábor Oblath **Real Exchange Rate Changes and Exchange Rate Policy under Economic Transformation in Hungary and Central-Eastern Europe.** 31 p.
Gábor Oblath **Interpreting and Implementing Currency Convertibility in Central and Eastern Europe: a Hungarian Perspective.** 19 p.
- 3/93 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys 1992.** 19 s.
Seija Lainela **Baltian maiden talous vuonna 1992.** 25 s.
Pekka Sutela **Itäinen Eurooppa vuonna 1992.** 14 s.
- 4/93 Jouko Rautava **Monetary Overhang, Inflation and Stabilization in the Economies in Transition.** 17 p.
Jarmo Eronen **Manufacturing Industries before and after the Collapse of Soviet Markets: a Comparison of Finnish and Czechoslovak Experience.** 19 p.

- 5/93 Pekka Sutela **Uusi hanke entisen rupla-alueen kaupankäynnin monenkeskeistämiseksi.** 8 s.
Juhani Laurila **Venäjän velkakriisin kehitys ja nykytilanne.** 10 s.
- 6/93 Jouko Rautava **Yritystuesta sosiaaliturvaan: Julkisen tuen muutospaineet Venäjällä.** 7 s.
Jarmo Eronen **Venäjän uusi hallinnollinen aluejako.** 7 s.
Aleksii Tkatchenko **Pienyrittäjyys Venäjällä: Nykytilanne ja kehitysnäkymät.** 35 s.
- 7/93 Tuula Ryttilä **Russian Monetary Policy Since January 1992.** 20 p.
Inkeri Hirvensalo **Developments in the Russian Banking Sector in 1992-1993.** 22 p.
- 8/93 Seija Lainela - Pekka Sutela **Introducing New Currencies in the Baltic Countries.** 26 p.
Inna Shteinbuka **The Baltics' ways: Intentions, Scenarios, Prospects.** 27 p.
Inna Shteinbuka **Latvia in Transition: First Challenges and First Results.** 33 p.
Inna Shteinbuka **Industry Policy in Transition: the Case of Latvia.** 30 p.
- 9/93 Jouko Rautava **Venäjän keskeiset taloustapahtumat heinä- syyskuussa 1993.** 10 s.
Merja Tekoniemi **Venäjän parlamenttivaalien poliittiset ryhmittymät.** 3 s.
Jarmo Eronen **Venäläinen ja suomalainen periferia: Permin Komin ja Kainuun luetaloudellista vertailua.** 29 s.
- 10/93 Seija Lainela **Venäjän federatiivisen rakenteen muotoutuminen ja taloudellinen päätöksenteko; Pietarin asema.** 14 s.
Inkeri Hirvensalo **Pankkitoimintaa Pietarissa.** 14 s.
Juhani Laurila **Suoran sijoitustoiminnan kehittyminen Venäjällä ja Suomen lähialueella.** 29 s.
Juhani Laurila **Suomen saamiset Venäjältä. Valuuttakurssimuutosten ja vakautusten vaikutukset.** 8 s.
- 1/94 Pekka Sutela **Insider Privatization in Russia: Speculations on Systemic Change.** 22 p.
Inkeri Hirvensalo **Banking in St.Petersburg.** 18 p.
- 2/94 Aleksii Tkatchenko **Pienyritysten yksityistäminen Venäjällä.** 23 s.
Jarmo Eronen **Konversio Venäjällä: tulosten tarkastelua.** 10 s.
- 3/94 Juhani Laurila **Direct Investment from Finland to Russia, Baltic and Central Eastern European Countries: Results of a Survey by the Bank of Finland.** 14 p.
Juhani Laurila **Finland's Changing Economic Relations with Russia and the Baltic States.** 11 p.
Jouko Rautava **EC Integration: Does It Mean East-West Disintegration.** 8 p.
Eugene Gavrilenkov **Macroeconomic Crisis and Price Distortions in Russia.** 20 p.
Eugene Gavrilenkov **Russia: Out of the Post-Soviet Macroeconomic Deadlock through a Labyrinth of Reforms.** 22 p.
- 4/94 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys 1993.** 16 s.
Seija Lainela **Baltian maat vuonna 1993.** 19 s.
Jouko Rautava **Suomen idänkauppa 1990-93.** 7 s.
- 5/94 Pekka Sutela **Production, Employment and Inflation in the Baltic Countries.** 22 p.
Seija Lainela **Private Sector Development and Liberalization in the Baltics.** 14 p.
Seija Lainela **Small Countries Establishing Their Own Independent Monetary Systems: the Case of the Baltics.** 17 p.
- 6/94 Merja Tekoniemi **Työttömyys ja sosiaaliturva Venäjällä.** 31 s.
- 7/94 Pekka Sutela **Fiscal Federalism in Russia.** 23 p.
Jouko Rautava **Interdependence of Politics and Economic Development: Financial Stabilization in Russia.** 12 p.
Eugene Gavrilenkov **"Monetarism" and Monetary Policy in Russia.** 8 p.

- 8/94 Pekka Sutela **The Instability of Political Regimes, Prices and Enterprise Financing and Their Impact on the External Activities of the Russian Enterprises.** 31 p.
Juhani Laurila **The Republic of Karelia: Its Economy and Financial Administration.** 37 p.
Inkeri Hirvensalo **Banking Reform in Estonia.** 21 p.
- 9/94 Jouko Rautava **Euroopan unionin ja Venäjän välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus - näkökohtia Suomen kannalta.** 7 s.
- 10/94 Seija Lainela - Pekka Sutela **The Comparative Efficiency of Baltic Monetary Reforms.** 22 p.
Tuula Ryttilä **Monetary Policy in Russia.** 22 p.
- 11/94 Merja Tekoniemi **Miksi Venäjän virallinen työttömyysaste on säilynyt alhaisena?** 19 s.
- 1/95 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys 1994.** 19 s.
Seija Lainela **Baltian maat vuonna 1994.** 21 s.
Vesa Korhonen **Itäisen Euroopan talouskehitys 1994.** 19 s.
- 2/95 Urmas Sepp **Inflation in Estonia: the Effect of Transition.** 27 p.
Urmas Sepp **Financial Intermediation in Estonia.** 32 p.
- 3/95 Vesa Korhonen **EU:n ja Venäjän kumppanuus- ja yhteistyösopimus.** 31 s.
Jouko Rautava **Talousintegraatio ja Suomen turvallisuus - Suomi Euroopan unionin idän taloussuhteissa.** 21 s.
Jouko Rautava **Suomen idänkauppa 1985-94.** 10 s.
- 4/95 Nina Oding **Evolution of the Budgeting Process in St. Petersburg.** 29 p.
Urmas Sepp **A Note on Inflation under the Estonian Currency Board.** 12 p.
Pekka Sutela **But ... Does Mr. Coase Go to Russia?** 14 p.
- 5/95 Urmas Sepp **Estonia's Transition to a Market Economy 1995.** 57 p.
- 6/95 Niina Pautola **The New Trade Theory and the Pattern of East-West Trade in the New Europe.** 21 p.
Nina Oding **Investment needs of the St.Petersburg Economy and the Possibilities to meeting them.** 20 p.
Panu Kalmi **Evolution of Ownership Change and Corporate Control in Poland.** 21 p.
- 7/95 Vesa Korhonen **Venäjän IMF-vakauttamisohjelma 1995 ja Venäjän talouden tilanne.** 37 s.
Inkeri Hirvensalo **Maksurästit Venäjän transitiotaloudessa.** 30 s.
Seija Lainela **Baltian maiden omat valuutat ja talouden vakautus - pienten maiden suuri menestys.** 14 s.
- 8/95 Pekka Sutela **Economies Under Socialism: the Russian Case.** 17 p.
Vladimir Mau **Searching for Economic Reforms: Soviet Economists on the Road to Perestroika.** 19 p.
- 9/95 Niina Pautola **East-West Integration.** 33 p.
Panu Kalmi **Insider-Led Privatization in Poland, Russia and Lithuania: a Comparison.** 16 p.
Iikka Korhonen **Equity Markets in Russia.** 14 p.
Jury V. Mishalchenko - Niina Pautola **The Taxation of Banks in Russia.** 5 p.
- 1/96 Juhani Laurila **Payment Arrangements among Economies in Transition: the Case of the CIS.** 23 p.
Sergei Sutyryin **Problems and Prospects of Economic Reintegration within the CIS.** 17 p.
Viktor V. Zakharov - Sergei F. Sutyryin **Manager Training - Another Emerging Market in Russian Educational Services.** 9 p.

- 2/96 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys vuonna 1995.** 12 s.
 Juhani Laurila **Katsaus lähialueisiin.** 28 s.
 Iikka Korhonen **Baltian vuosikatsaus.** 10 s.
 Pekka Sutela **Ukrainan ja Valkovenäjän taloudet vuonna 1995.** 10 s.
 Vesa Korhonen **Itäisen Euroopan siirtymätalouksien kehitys 1995.** 17 s.
- 3/96 Niina Pautola **Intra-Baltic Trade and Baltic Integration.** 12 p.
 Vesa Korhonen **The Baltic Countries - Changing Foreign Trade Patterns and the Nordic Connection.** 16 p.
 Iikka Korhonen **Banking Sectors in Baltic Countries.** 22 p.
- 4/96 Niina Pautola **Trends in EU-Russia Trade, Aid and Cooperation.** 16 p.
 Niina Pautola **The Baltic States and the European Union - on the Road to Membership.** 20 p.
 Elena G. Efimova - Sergei F. Sutyryn **The Transport Network Structure of the St.Petersburg Region and its Impact on Russian-Finnish Economic Cooperation.** 11 p.
 Iikka Korhonen **An Error Correction Model for Russian Inflation.** 10 p.
- 5/96 Juhani Laurila - Inkeri Hirvensalo **Direct Investment from Finland to Eastern Europe; Results of the 1995 Bank of Finland Survey.** 21 p.
 Tatiana Popova - Merja Tekoniemi **Social Consequences of Economic Reform in Russia.** 26 p.
 Iikka Korhonen **Dollarization in Lithuania.** 7 p.
- 6/96 Juhani Laurila - Inkeri Hirvensalo **Suorat sijoitukset Suomesta Itä-Eurooppaan; Suomen Pankin vuonna 1995 tekemän kyselyn tulokset.** 20 s.
 Jouko Rautava **Suomi, Euroopan Unioni ja Venäjä.** 6 s.
 Niina Pautola **Baltian maiden talouskatsaus 1996.** 12 s.
- 1/97 Panu Kalmi **Ownership Change in Employee-Owned Enterprises in Poland and Russia.** 51 p.
- 2/97 Niina Pautola **Fiscal Transition in the Baltics.** 23 p.
 Peter Backé **Interlinkages Between European Monetary Union and a Future EU Enlargement to Central and Eastern Europe.** 19 p.
- 3/97 Iikka Korhonen **A Few Observations on the Monetary and Exchange Rate Policies of Transition Economies.** 8 p.
 Iikka Korhonen **A Brief Assessment of Russia's Treasury Bill Market.** 8 p.
 Rasa Dale **Currency Boards.** 14 p.
- 4/97 Sergei F. Sutyryn **Russia's International Economic Strategy: A General Assessment.** 17 p.
 Tatiana Popova **The Cultural Consequences of Russian Reform.** 17 p.
 Ludmilla V. Popova - Sergei F. Sutyryn **Trends and Perspectives in Sino-Russian Trade.** 11 p.
- 5/97 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys vuonna 1996.** 10 s.
 Iikka Korhonen - Niina Pautola **Baltian talouskatsaus 1996.** 12 s.
 Merja Tekoniemi **Katsaus lähialueisiin 1996.** 11 s.
 Merja Tekoniemi **Ukrainan talouskatsaus 1996.** 10 s.
 Kari Pekonen **Valko-Venäjän talous vuonna 1996.** 6 s.
 Katri Lehtonen **Keski- ja Itä-Euroopan talouskehitys vuonna 1996.** 13 s.
- 6/97 Niina Pautola **Towards European Union Eastern Enlargement - Progress and Problems in Pre-Accession.** 17 p.
 Katri Lehtonen **Theory of Economic Reform and the Case of Poland.** 26 p.
 Boris Brodsky **Dollarization and Monetary Policy in Russia.** 14 p.
- 7/97 Toivo Kuus **Estonia and EMU Prospect.** 24 p.
 Olga Luštšik **The Anatomy of the Tallinn Stock Exchange.** 23 p.
 Riia Arukaevu **Estonian Money Market.** 20 p.

- 1/98 Iikka Korhonen **The Sustainability of Russian Fiscal Policy.** 8 p.
Tatiana Popova - Merja Tekoniemi **Challenges to Reforming Russia's Tax System.** 18 p.
Niina Pautola **Optimal Currency Areas, EMU and the Outlook for Eastern Europe.** 25 p.
- 2/98 Peter Westin **Comparative Advantage and Characteristics of Russia's Trade with the European Union.** 26 p.
Urszula Kosterna **On the Road to the European Union - Some Remarks on Budgetary Performance in Transition Economies.** 31 p.
- 3/98 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys vuonna 1997.** 11 s.
Merja Tekoniemi **Keskuksen ja alueiden välisten suhteiden kehitys Venäjällä 1992-1997.** 10 s.
Niina Pautola **Baltian talouskatsaus 1997.** 11 s.
Merja Tekoniemi **Katsaus Suomen kauppaan IVY-maiden ja Baltian maiden kanssa 1990-1997.** 11 s.
Tom Nordman **Kiinan talouden tila ja ongelmat.** 11 s.
Merja Tekoniemi **Ukrainan talouskatsaus 1997.** 10 s.
Iikka Korhonen **Keski- ja Itä-Euroopan talouskehitys 1997.** 12 s.
- 4/98 Kustaa Äimä **Central Bank Independence in the Baltic Policy.** 30 p.
Iikka Korhonen – Hanna Pesonen **The Short and Variable Lags of Russian Monetary Policy.** 11p.
Hanna Pesonen **Assessing Causal Linkages between the Emerging Stock Markets of Asia and Russia.** 10 p.
- 5/98 Laura Solanko **Issues in Intergovernmental Fiscal Relations – Possible Lessons for Economies in Transition.** 19 p.
Iikka Korhonen **Preliminary Tests on Price Formation and Weak-form Efficiency in Baltic Stock Exchanges.** 7 p.
Iikka Korhonen **A Vector Error Correction Model for Prices, Money, Output, and Interest Rate in Russia.** 12 p.
Tom Nordman **Will China catch the Asian Flu?** 14 p.
- 6/98 Saga Holmberg **Recent Reforms in Information Disclosure and Shareholders' Rights in Russia.** 17 p.
Vladimir R. Evstigneev **Estimating the Opening-Up Shock: an Optimal Portfolio Approach to Would-Be Integration of the C.I.S. Financial Markets.** 39 p.
Laura Solanko – Merja Tekoniemi **Novgorod and Pskov – Examples of How Economic Policy Can Influence Economic Development.** 14 p.
Ülle Lõhmus - Dimitri G. Demekas **An Index of Coincident Economic Indicators for Estonia.** 12p.
- 7/98 Tatyana Popova **Financial-Industrial Groups (FIGs) and Their Roles in the Russian Economy.** 24p.
Mikhail Dmitriyev – Mikhail Matovnikov – Leonid Mikhailov – Lyudmila Sycheva **Russian Stabilization Policy and the Banking Sector, as Reflected in the Portfolios of Moscow Banks in 1995–97.** 29 p.
- 1/99 Jouko Rautava **Venäjän järjestelmämuutos ja talouskehitys vuonna 1998.** 10 s.
Iikka Korhonen – Seija Lainela **Baltian maat vuonna 1998.** 10 s.
Tom Nordman **Kiinan talouden tila ja näkymät.** 13 s.
Pekka Sutela **Ukrainan talouskatsaus 1998.** 14 s.
Iikka Korhonen **Keski- ja Itä-Euroopan talouskehitys vuonna 1998.** 10 s.